

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse otsuse juurde

„Eesti seisukohad inimsugeldamise eest kohaldatavaid karistusi käsitleva direktiivi eelnõu kohta“

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse seisukohad esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, milles sätestatakse ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise ennetamise ja tõkestamise miinimumnormid ning millega asendatakse nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ ja nõukogu raamotsus 2002/946/JSK (edaspidi direktiivi eelnõu).

Direktiivi eelnõuga kaasnevad peamised muudatused:

- 1) Kaasajastatakse miinimumnormid ebaseadusliku riiki sisenemise, riigist läbisõidu ja riigis viibimisega seotud kuriteokoosseisude, raskendavate asjaolude ning kohaldatavate karistuste kohta.**
- 2) Nähakse ette kohustused direktiivis sätestatud kuritegude ennetamise ja tõkestamise kohta, samuti kohustused tagada pädevatele asutustele piisavad vahendid ja võimalused.**
- 3) Nähakse ette miinimumnõuded direktiivis sätestatud kuritegudega seotud kriminaalstatistika kogumiseks.**

Eesti toetab eelpool nimetatud kuritegude miinimumnõuete õigusliku raamistiku kaasajastamist. Ebaseaduslik ränne, kolmandate riikide kodanike smugeldamine on ohuks riigi julgeolekule ning liikmesriigid peavad võtma kasutusele meetmeid selle ennetamiseks, tõkestamiseks ning kuritegude uurimiseks. Oluline on, et nii liikmesriigi kui ka liidu tasandil on olemas statistilised andmed nende kuritegude, nendes kannatanute ning kuritegusid toimepannud isikute kohta.

Kuigi Eesti üldjoontes toetab algatust, leiame, et kuriteokoosseisude määratlemine peaks olema selgem ja täpsem. Saame aru vajadusest kuriteokoosseise piiritleda, kuid eelnõus sätestatud täiendavate elementide või tingimuste nõue muudaks nende kuritegude uurimise ja tõendamise keerukamaks. Raskendavate asjaolude osas peab direktiiv tagama suurema paindlikkuse ning võimaluse kohaldada vajadusel täiendavalt teisi kuriteokoosseise. Samuti peab jääma suurem vabadus ja paindlikkus karistuse mõistmisel raskendavate asjaolude arvestamisel. Eelistame direktiiviga mitte reguleerida detailselt aegumistähtaegu ning jätta need liikmesriikide siseriikliku õiguse otsustada.

Direktiivi vastuvõtmisel on vajalik täiendada karistusseadustiku sätteid.

Euroopa Komisjon esitas direktiivi eelnõu 28.11.2023 ning selle eesmärgiks on ühelt poolt kaasajastada senised EL õigusnormid (2002.a direktiiv 2002/90/EÜ¹ ja raamotsus

¹ Nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ, 28. november 2002, millega määratletakse kaasaaitamine ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1708077517351&uri=CELEX%3A32002L0090>

2002/946/JSK²), viia need vastavusse Lissaboni lepingust tulenevate nõuetega ning teiselt poolt kehtestada täiendavad ja täpsemad miinimumnõuded kolmandate riikide kodanike smugeldamisega seotud kuritegude ja nende eest mõistetatavate karistuste osas.

Direktiiviga tunnistatakse muuhulgas kehtetuks eelpool nimetatud varasem direktiiv ja raamotsus. Direktiivi eelnõu käsitleb mõisteid, kuriteokoosseise, füüsiliste ja juriidiliste isikute vastutust ja karistusi, kuritegude aegumist ja jurisdiktsiooni. Samuti reguleeritakse direktiivis nende kuritegude ennetust, pädevatele asutustele vajalike vahendite eraldamist, ametnike koolitusi, uurimistoiminguid ning statistika kogumist.

Direktiivi eelnõu kohaldamisala on sarnane 2002.a direktiivi ja raamotsusega, samas nähakse ette ka täiendavad reeglid.

Direktiivi eelnõu näeb ette järgmised kuriteokoosseisud, mis on seotud ebaseadusliku migrantide smugeldamisega:

- Kolmanda riigi kodaniku teadlik abistamine seoses ebaseadusliku riiki sisenemise, transiidi või riigis viibimisega, kui see on toime pandud varalise kasu saamise eesmärgil või kui sellega on põhjustatud oht isikule.
- Avalik üleskutse kolmandate riikide kodanikele ebaseaduslikult siseneda riiki, kasutada seda transiidina või viibida seal.

Kui esimeses punktis kirjeldatud tegevus oli kriminaliseeritud juba 2002.a direktiivis ning sarnasel kujul ka karistusseadustiku (KarS) §-des 259 ja 259¹, siis avalik üleskutse sellisele teole on sätestatud käesoleva direktiivi eelnõus esmakordselt.

Algatuse peamine eesmärk on võidelda kolmandate riikide kodanike smugeldamise kui inimestega kaubitsemise ühe vormi vastu, sealhulgas organiseeritud kuritegelike gruppide poolt. See nähtub muuhulgas ka pakutud raskendavate asjaolude juures. Nii näeb direktiiv ette, et raskendavaks asjaoluks sellise tegevuse juures tuleb lugeda toimepanemist kuritegeliku ühenduse poolt, kui sellega ohustatakse kolmandate riikide kodanike elu ja tervist, kasutatakse isikute suhtes vägivalda, tegemist on haavatavate isikute, sealhulgas saatjata alaealistega või kui sellise tegevuse käigus on põhjustatud kolmanda riigi kodaniku surm.

Ühtlasi nähakse ette kohustus kriminaliseerida sellistele tegudele kaasaaitamine, kihutamine ja katse. Lisaks füüsiliste isikute vastutusele käsitleb direktiiv juriidiliste isikute vastutust ning näeb ette miinimumkaristused.

Samuti nähakse ette kergendavad ja raskendavad asjaolud, mida arvestatakse isikule karistuse mõistmisel, reguleeritakse direktiivis ettenähtud kuritegude ning nende eest mõistatud karistuste täitmise aegumist ning jurisdiktsiooni kohaldamist kuritegude suhtes.

Täiendavalt pannakse direktiivi eelnõuga liikmesriikidele kohustusi võtta meetmeid selliste kuritegude ennetamiseks ja uurimiseks, tagada vajalik ametnike koolitus ning koguda kuritegude menetlemise kohta statistilisi andmeid.

² Nõukogu raamotsus, 28. november 2002, millega tugevdatakse karistusõiguslikku raamistikku, et tõkestada ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele kaasaaitamist

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32002F0946&qid=1708077600525>

Käesoleva direktiivi eelnõu on osa suuremast meetmepaketist³, mille hulka kuulub ka määruse eelnõu, millega tõhustatakse politseikoostööd ja suurendatakse Europolit volitusi rändajate smugeldamise ja inimkaubanduse tõkestamise valdkonnas. Lisaks on Euroopa Komisjon algatanud ülemaailmse liidu ja koostööraamistiku loomise rändajate smugeldamise vastase võitluse kohta (*Global Alliance to counter migrant smuggling*).

Ettepanekuga toetatakse EL julgeolekuliidu strateegia, EL organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) ja inimkaubanduse vastu võitlemise EL strateegia (2021–2025) ning EL merendusjulgeoleku muudetud strateegia eesmärgid. Ettepanek on kooskõlas komisjoni 2020. aasta suunistega ebaseaduslikule piiriületusele, läbisõidule ja seadusliku aluseta riigis viibimisele kaasaitamise määratlemist ja tõkestamist käsitlevate ELi normide rakendamise kohta.

Eesti seisukohad on kooskõlas „Siseturvalisuse arengukavaga 2020–2030“⁴ ja kriminaalpoliitika põhialustega aastani 2030.

Eelnõu menetlemine ELi institutsioonides toimub seadusandliku tavamenetluse korras. Ettepaneku vastuvõtmiseks Euroopa Liidu Nõukogus on vajalik kvalifitseeritud häälteenamus. Ettepaneku subsidiaarsuskontrolli tähtaeg on 20.03.2024. a.

Vabariigi Valitsuse otsuse eelnõu ja seletuskirja koostas Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Markko Künnapu (markko.kynnapu@just.ee), Valdonna eest vastutab Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika asekancler.

2. Õiguslik alus, subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Direktiivi eelnõu õiguslik alus on Euroopa Liigu toimimise lepingu (ELTL) artikli 83 lõige 3, kus on sätestatud EL-i pädevus kehtestada miinimumnormid, kui liikmesriikide kriminaalõiguse alaste õigus- ja haldusnormide lähendamine osutub möödapääsmatuks, et tagada liidu poliitika tulemuslik rakendamine valdkonnas, kus on rakendatud ühtlustamismeetmeid. Ühise sisserändepoliitika valdkonda, eelkõige riiki sisenemise ja seal elamise tingimusi, ebaseaduslikku sisserännet ja seadusliku aluseta riigis viibimist ning EL välispiiride haldamist, on juba ühtlustatud EL toimimise lepingu vabaduse, turvalisuse ja õiguse V jaotise 2. peatüki (piirikontrolli-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika) valdkonnas liidu *acquis* alusel ning oluline on tagada selle tulemuslik rakendamine liikmesriikide kriminaalõiguse alaste õigus- ja haldusnormide lähendamise kaudu. Eesti hinnangul on tegemist kohase õigusliku alusega.

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt tuleks EL tasandil meetmeid võtta üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda kavandatud eesmärgi piisaval määral saavutada ning seetõttu on neid kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu parem saavutada ELi tasandil. Lisaks peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6081

⁴ Siseturvalisuse arengukava 2020–2030, <https://www.siseministeerium.ee/stak2030>

Eesti hinnangul vastab eelnõu subsidiaarsuse põhimõttele. Kolmandate riikide kodanike smugeldamine on piiriülene kuritegu, mis mõjutab otseselt liitu, selle välispiire ja sageli rohkem kui ühte liikmesriiki. Liikmesriigid üksi ei suuda neid piiriüleseid kuritegusid edukalt tõkestada. Kuriteo määratluse, karistusmäärade ja liikmesriikides kohaldatavate ennetusmeetmete edasine ühtlustamine võib tagada tulemuslikumad meetmed selliste kuritegude avastamisel, uurimisel ja selle eest vastutusele võtmisel ning meelepärase kohtualluvuse valimise vormide ennetamisel kurjategijate poolt, kes kasutavad ära süsteeme, kus karistused on leebemad.

Eelnõu vastab üldjoontes ka proportsionaalsuse põhimõttele. Kehtestatakse miinimumstandardid, mis on vajalikud, et tagada ühetaoline lähenemine direktiivis sätestatud kuritegude uurimiseks ja sellealaseks liikmesriikide vaheliseks koostööks. Liikmesriikidele jääb võimalus kehtestada rangemaid nõudeid ja suuremaid karistusmäärasid. Siiski on komisjon eelnõu mõnede meetmete, eelkõige aegumise regulatsiooni puhul läinud miinimumharmoneerimisest kaugemale ja vastavad muudatused mõjutaksid liikmesriikide karistusõiguse süsteemi tervikuna. Neid muudatusi ei pea me põhjendatuks ja proportsionaalseks.

3. Esialgse mõjude analüüsi kokkuvõte

3.1. Sotsiaalsed mõjud ja mõju siseturvalisusele

Eelnõu mõjutab positiivselt riigi ja ka EL julgeolekut tervikuna. Ühtsed miinimumstandardid võimaldavad liikmesriikidel paremini võidelda kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku smugeldamisega ning teha selleks efektiivsemalt koostööd. Ühtne statistika võimaldab saada parema ülevaate selliste kuritegude levikust, meetodidest ja trendidest. Rohkem kui 90% ebaseaduslikest sissekäijatest jõuavad ELi smugeldajate kaasabil. Näiteks 2022. aastal registreeriti EL välispiiril u 330000 ebaseaduslikku piiriületust ja Frontexi andmetel tehti kindlaks üle 15000 inimesmugeldaja. Inimesmugeldamine on tulus: 2019. a teenisid smugeldajad ELi suunduvatel Vahemere rändeteedel üle 200 miljoni euro, keskmiselt 3000 eurot smugeldatud inimese kohta. Smugeldamise mõju on liikmesriigiti väga erinev – nt on smugeldamise tõttu Vahemere alates 2014. aastast uppunud või kadunuks jäänud üle 28000 inimese.

Eestis on kolmandate riikide kodanike smugeldamisega seoses registreeritud kuritegude arv aastatel 2018-2022 järgmine.

KarS § 259 (Välismaalase ebaseaduslik toimetamine üle Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone)

2018	2
2019	4
2020	2
2021	3
2022	1

Perioodil 2018-2022 ei ole registreeritud mitte ühtegi kuritegu KarS § 259¹ (Eestis ilma seadusliku aluseta viibimise soodustamine) tunnustel.

3.2. Mõju riigiasutuste töökorraldusele ja mõju riigi eelarvele

Eelnõu mõjutaks eelkõige Politsei- ja Piirivalveameti, Prokuratuuri ja kohtute tööd, kuna uute miinimumnõuete kehtestamisel, sealhulgas uue kuriteokoosseisu loomisel võib suureneda menetlevate kriminaalasjade hulk ja seeläbi asutuste töökoormus. Direktiivist tulenevalt on vajalik koguda statistilisi andmeid ning neid kord aastas Euroopa Komisjonile esitada, kuid vastavat statistikat kogutakse ka täna ja tegemist ei ole olulise muudatusega

Direktiivi vastuvõtmine ja rakendamine ei mõjuta riigieelarvet. Juba praegu tegelevad uurimisasutused, prokuratuur ja kohtud selliste kuritegude avastamise ja uurimisega, samuti ennetuse, infovahetuse ning rahvusvahelise koostööga ning need tegevused toimuvad olemasolevate eelarvete ning ressursside arvelt. Direktiivi vastuvõtmise tulemusena võib muutuda asutuste töökoormus.

4. Direktiivi sätete analüüs

Artikkel 1. Reguleerimisese

Direktiivi eesmärk on näha ette miinimumreeglid seoses kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikult riiki sisenemise, läbisõidu ja viibimise hõlbustamisega seotud kuritegude ja karistustega, samuti meetmed selliste kuritegude ennetamiseks, uurimiseks ja seotud statistika kogumiseks.

Artikli eraldi ülevõtmine Eesti õigusesse ei ole vajalik.

Artikkel 2. Mõisted

Direktiiv näeb ette järgmised mõisted: kolmanda riigi kodanik, saatjata alaealine ja juriidiline isik.

Eesti õiguses on vastavad mõisted juba kaetud vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning tsiviilseadustiku üldosa seadusega. Vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse §-dele 1¹ on defineeritud välismaalane⁵ ja 1² saatjata alaealine välismaalane⁶. Juriidilise isiku mõiste on sätestatud tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-s 24⁷.

⁵ § 1¹. Välismaalane

(1) Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik või Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses ei peeta välismaalaseks Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ega Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku perekonnaliiget, kellel on viibimis- või elamisõigus Eestis.

⁶ § 1². Saatjata alaealine välismaalane

(1) Saatjata alaealine välismaalane on alla 18-aastane välismaalane, kes saabub või on saabunud Eestisse ilma vanema, eestkostja või muu vastutava täisealise isikuta või kes jääb Eestis viibides ilma vanemast, eestkostjast või muust vastutavast täisealisest isikust.

(2) Eeldatakse, et alaealisega Eestis koos viibival vanemal, eestkostjal või muul vastutaval täisealisel isikul on isikuhooldusõigus. Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitsei ameti nõudmisel on vanem, eestkostja või muu vastutav täisealine isik kohustatud tõendama isikuhooldusõiguse olemasolu.

(3) Saatjata alaealiseks välismaalaseks ei peeta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alaealist, kellele on Eestis kohtu poolt määratud füüsilisest isikust eestkostja.

⁷ § 24. Juriidilise isiku mõiste

Direktiivis sätestatud mõisted on seega juba Eesti õigusega kaetud.

Artikkel 3. Kuriteod

Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid kriminaliseerima järgmised ebaseaduslikud kolmandate riikide kodanikega seotud tegevused:

Artikkel 3 lõige 1 - kolmanda riigi kodaniku teadlik abistamine seoses ebaseadusliku riiki sisenemise, transiidi või riigis viibimisega kui see on toime pandud varalise kasu saamise eesmärgil või kui sellega on põhjustatud oht isikule.

Artikkel 3 lõige 2 - avalik kihutamine (*public instigation*) kolmandate riikide kodanikele ebaseaduslikult siseneda riiki, kasutada seda transiidina või viibida seal.

Neist esimene oli ette nähtud juba ka 2002.a direktiivis ning Eesti õiguses vastavad sellele KarS §-d 259 ja 259¹, mis käsitlevad välismaalase ebaseaduslikku toimetamist üle Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone ning Eestis ilma seadusliku aluseta viibimise soodustamist.

Siiski tuleb siin juhtida tähelepanu sellele, et direktiiv näeb ette täiendavad tingimused (rahalise või materiaalse kasu saamine, raske tervisekahjustuse tekitamise tõenäosus), mida Eesti seadus ei sätesta. Samas, kuna KarS on laiem kui direktiivis pakutu, siis Eesti õiguse puhul probleeme ja vastuolusid ei teki.

Artikli 3 lõikes 2 sätestatud kuritegu on võrreldes varasema EL direktiiviga uus ning Eesti õigus sellist kuritegu hetkel ette ei näe.

Artikkel 4. Raskendavatel asjaoludel toimepandud kuriteod

Direktiivi artikli 4 kohaselt peavad liikmesriigid ette nägema järgmised raskendavad asjaolud artiklis 3 sätestatud kuritegude toimepanemisel:

- a) Kuriteo toimepanemine kuritegeliku ühenduse poolt nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses;
- b) Kuriteo toimepanemine kui sellega on põhjustatud raske tervisekahjustus või põhjustatud oht isiku elule;
- c) Kuriteo toimepanemine rasket vägivalda kasutades;
- d) Kuriteo toimepanemine eriti haavatavate isikute, sealhulgas saatjata alaealiste suhtes;
- e) Kuriteo toimepanemine kui sellega on põhjustatud isiku surm.

Nimetatud raskendavad asjaolud on Eesti õiguses KarS-s sätestatud. Juhul, kui kuritegu pannakse toime kuritegeliku ühenduse poolt, kui isikute suhtes on kasutatud vägivalda või kui on põhjustatud eelpool nimetatud tagajärg, siis kuulub kuritegu kvalifitseerimisele mitme erineva KarS koosseisu järgi, sealhulgas kuritegelikku ühendust käsitlevate paragrahvide ja

Juriidiline isik on seaduse alusel loodud õigussubjekt. Juriidiline isik on kas eraõiguslik või avalik-õiguslik.

isikuvastaste ning inimkaubanduse kuritegude paragrahvide järgi. Seega vastab Eesti õigus juba käesoleva artikli nõuetele ning täiendavalt ülevõtmist ei vaja.

Artikkel 5. Kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse

Artikli 5 kohaselt peavad liikmesriigid kriminaliseerima artikli 3 lõikes 1 ning artiklis 4 sätestatud kuritegudele kihutamise ja kaasaaitamise, samuti kuriteokatse.

KarS § 22 näeb ette kuriteost osavõtu ehk kihutaja ja kaasaaitaja kriminaalvastutuse. KarS § 25 näeb ette kriminaalvastutuse kuriteokatse eest. Kuna eespool nimetatu kehtib kõikide KarS eriosa koosseisude kohta, on artikkel Eesti õigusega kaetud ning ülevõtmist ei nõua, välja arvatud artikli 3 lõikes 2 sätestatud kuriteo osas, mida Eesti õigus hetkel ei reguleeri.

Artikkel 6. Füüsiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

Artikli 6 kohaselt peavad liikmesriigid artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud kuritegude eest nägema ette tõhusad, proportsionaalsed ja mõjusad karistused. Täiendavalt nähakse ette konkreetseid miinimumkaristused.

Artiklis 3 sätestatud kuritegude eest vähemalt 3-aastane vangistus.

Artikli 4 punktides a-d sätestatud kuritegude eest vähemalt 10-aastane vangistus.

Artikli 4 punktis e sätestatud kuriteo (surma põhjustamine) eest vähemalt 15-aastane vangistus.

Lisaks eelpool nimetatud karistustele võivad liikmesriigid näha ette ka täiendavaid kriminaal- või muid karistusi ja meetmeid, sealhulgas erinevate tegevuslubade äravõtmine, riigist väljasaatmine, sissesõidukeeld, keeld osaleda riigihangetel, täiendavate rahaliste karistuste määramine, kriminaaltulu ja kuriteo toimepanemise vahendite arest ja konfiskeerimine.

Hetkel näeb KarS ette järgmised võimalikud maksimaalsed karistused:

Artikkel 3 lõikele 1 vastavad KarS § 259 ja 259¹. KarS § 259 lg 1 näeb ette maksimaalse karistusena 3 aastat vangistust ning § 259¹ 1 aastase vangistuse. Vastavalt § 259 lõikele 2 kui isik on asetatud tema tervist raskelt või kahjustada võivasse või eluohtlikku olukorda, siis on ette nähtud kuni 7 aastat vangistust. Juhul, kui esinevad KarS § 133 inimkaubanduse kuriteokoosseisu tunnused, siis on ette nähtud kuni 7 aastat vangistust. Kui esinevad § 133 lg 2 sätestatud asjaolud, sealhulgas kuriteo toimepanemine noorema kui kaheksateistaastase isiku suhtes, kui on põhjustatud raske tervisekahjustus, kui sellega on põhjustatud oht elule või kui sellega on põhjustatud raske tagajärg, siis on ette nähtud kuni 15 aastat vangistust. Kui esinevad KarS § 113 tapmise kuriteokoosseisu tunnused, siis on samuti ette nähtud kuni 15 aastat vangistust. Juhul, kui kuritegu on pandud toime kuritegeliku ühenduse poolt, siis on ette nähtud kuni 12 aastat vangistust. Seega vastavad KarS-s ettenähtud karistusmäärad üldiselt direktiivis nõutule. Siiski võib direktiivi vastuvõtmisel olla vajalik KarS muutmine ning karistusmäärade ülevaatamine.

Lisakaristuste osas on direktiiv paindlik ning jätab liikmesriikidele teatava paindlikkuse meetmete valikul. Samas juba praegu võimaldab KarS § 54 kohaldada välisriigi kodaniku suhtes tema süüdimõistmisel väljasaatmist ja sissesõidukeeldu kuni 10-ks aastaks. Lisaks võib

vastavalt KarS §-le 83 konfiskeerida kuriteo toimepanemise vahendi ning vastavalt §-le 83¹ konfiskeerida kuriteoga saadud vara.

Artikkel 7. Juriidilise isiku vastutus

Artikli 7 kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette juriidilise isiku vastutuse, sealhulgas olukordade jaoks, kui kuritegu pannakse toime juriidilise isiku huvides isiku poolt, kellel on esindus-, juhtimis- või kontrolliõigus, samuti olukordade jaoks, kui kuriteo toimepanemine on saanud kontrolli või järelevalve puudumise tõttu eelpool nimetatud isiku poolt.

Eesti õiguses on juriidilise isiku kriminaalvastutus ette nähtud KarS §-s 14 ning see vastab direktiivi nõuetele.

Artikkel 8. Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused

Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette tõhusad, proportsionaalsed ja mõjusad karistused. Direktiiv näeb muuhulgas järgmised karistused:

- Rahatrahvid;
- Avalike rahaliste toetuste saajate seast väljaarvamine;
- Ajutiselt või alaliselt juurdepääsu piiramine riigihangetele;
- Ajutine või alaline majandustegevuse piiramine;
- Kohtuliku kontrolli kohaldamine;
- Juriidilise isiku likvideerimine;
- Ettevõtte tegutsemiskoha sulgemine;
- Lubade ja litsentside äravõtmine;
- Kuriteo toimepanemise vahendi ja kriminaaltulu arest ja konfiskeerimine.

Direktiivi teksti sõnastus ei ole paraku siin päris selge ning tekitab küsimusi, kas karistusliikide loetelu osas tegemist on liimesriikidele siduva või mittesiduva sõnastusega.

Eesti õigus ja KarS enamikke selliseid karistusi ette ei näe. Vastavalt KarS §-le 44 saab juriidilisele isikule mõista kuriteo toimepanemise eest rahalise karistuse. KarS § 83 ja 83¹ kohaselt võib konfiskeerida kuriteo toimepanemise vahendi ja kuriteoga saadud vara. Vastavalt riigihangete seaduse §-le 95 ei sõlmita hankepingut ja kõrvaldatakse hankemenetlusest pakkuja või taotleja, keda või kelle haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liiget, prokuristi või muud isikut, kellel on volitus seda ettevõtjat esindada, tema nimel otsuseid teha või teda kontrollida, on karistatud riigis ilma seadusliku aluseta viibivale välismaalasele töötamise võimaldamise või välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise võimaldamise, samuti inimkaubandusega seotud teo eest.

Kuna Eesti õigus ei tunne kõiki eelpool nimetatud karistusliike, siis peame oluliseks, et liikmesriikidele jäetaks siin piisav paindlikkus ning võimalus valida karistusliikide vahel, mis on kooskõlas siseriikliku karistusõiguse süsteemi ning traditsioonidega.

Artikkel 9. Karistust raskendavad asjaolud

Vastavalt direktiivi artiklile 9 peavad liikmesriigid nägema ette täiendavad raskendavad asjaolud, mis võivad sisaldada järgmisi:

- Kuriteo toimepanemine ametiisiku poolt oma ülesannete täitmisel;
- Kuriteoga kaasnes kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik töötamine vastavalt direktiivile 2009/52/EÜ⁸;
- Isik on varasemalt karistatud artiklis 3, 4 ja 5 sätestatud kuritegude toimepanemise eest;
- Kuriteoga kaasnes või selle tulemuseks oli kolmanda riigi kodaniku ärakasutamine või vahendina kasutamine;
- Kuriteoga kaasnes kolmanda riigi kodaniku isikut tõendava või reisidokumendi äravõtmine;
- Kuriteo toimepanija kandis tulirelva.

Karistuse mõistmisel on üldised raskendavad asjaolud ette nähtud KarS §-s 58, mis annab ammendava loetelu raskendavatest asjaoludest. Eraldi vajab märkimist asjaolu, et kuna § 58 kui KarS üldosa paragrahv laieneb kõikide kuritegude puhul karistuse mõistmisele, siis seetõttu tuleks hoolikalt kaaluda raskendavate asjaolude loetelude täiendamist. Direktiivi eelnõus pakutud raskendavad asjaolud on väga detailsed ning seotud vahetult smugeldamise kuritegude, nende toimepanemise hõlbustamise või tagajärgedega. Seetõttu peame oluliseks, et liikmesriikidele jäetaks käesolevas artiklis sätestatud raskendavate asjaolude puhul paindlikkus ning võimalus ise otsustada vastavalt siseriiklikule õigusele, kas ja kuidas raskendavaid asjaolusid kohaldada.

Juhul, kui käesolevas artiklis sätestatud raskendavaid asjaolusid soovitakse direktiivi tekstis säilitada, siis eelistaksime nende lisamist artiklis 4 sätestatud raskendavate asjaolude juurde.

Artikkel 10. Karistust kergendavad asjaolud

Direktiivi artikkel 10 käsitleb kergendavaid asjaolusid ning näeb ette kohustuse arvestada kergendava asjaoluna kuriteo toimepannud isiku poolt pädevatele asutustele kaasabi osutamist ja informatsiooni edastamist, tuvastamaks ja leidmaks kuriteo toime pannud isikuid ning leidma asitõendeid.

KarS § 57 annab lahtise loetelu võimalikest karistust kergendavatest asjaoludest, sealhulgas ilmumine süü ülestunnistamisele ja süüteo avastamisele kaasaaitamine. Lisaks võimaldab KarS

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded

§ 57 lg 2 arvestada karistuse kohaldamisel ja selle kergendamisel muude seaduses nimetatata asjaoludega.

Seega on käesolevas artiklis sätestatud nõuded juba siseriikliku õigusega kaetud.

Artikkel 11. Kuritegude aegumistähtajad

Artikkel 11 näeb ette aegumistähtajad käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude osas. Nende tähtaegade eesmärk on tagada, et liikmesriikide pädevad asutused saaksid teatud minimaalse ajavahemiku jooksul uurida direktiivis sätestatud kuritegusid ning tagada neid toime pannud isikute suhtes kohtupidamine ja vastutusele võtmine.

Artiklis nähakse ette järgmised aegumistähtajad, mida hakatakse lugema kuriteo toimepanemise hetkest:

- Artiklis 3 sätestatud kuriteod – vähemalt 7 aastat;
- Artikli 4 punktides a-d sätestatud kuriteod – vähemalt 10 aastat;
- Artikli 4 punktis 4 sätestatud kuriteod – vähemalt 15 aastat.

Samuti peavad liikmesriigid nägema ette aegumistähtajad karistuse täitmise aegumise kohta alates lõplikust süüdimõistmisest järgmiselt:

- Artiklis 3 sätestatud kuriteo toimepanemise eest mõistetud vangistus – vähemalt 7 aastat;
- Artikli 4 punktides a-d sätestatud kuriteo toimepanemise eest mõistetud vangistus – vähemalt 10 aastat;
- Artikli 4 punktis e sätestatud kuriteo toimepanemise eest mõistetud vangistus – vähemalt 15 aastat.

Liikmesriigid võivad erandina näha ette lõigetega 2 ja 3 võrreldes lühemad aegumistähtajad kui aegumistähtaja puhul on võimalik nende kulgemise katkestamine või peatamine. Siiski ei või need tähtajad olla lühemad kui:

- Artiklis 3 sätestatud kuriteod – 5 aastat;
- Artikli 4 punktides a-d sätestatud kuriteod – 8 aastat;
- Artikli 4 punktis e sätestatud kuritegu – 10 aastat.

Eesti õiguses on nii kuritegude aegumistähtajad kui ka karistuse täitmise aegumistähtajad sätestatud KarS-s. Vastavalt KarS § 81 lõikele 1 on esimese astme kuriteo aegumistähtaeg 10 aastat ning teise astme kuriteo aegumistähtaeg 5 aastat. Ühtlasi näeb KarS § 81 ette reeglid aegumise katkemise ja peatumise osas. Otsuse täitmise aegumine on reguleeritud KarS §-s 82, mille kohaselt otsust ei täideta, kui esimese astme kuriteo asjas tehtud kohtuotsuse jõustumisest on möödunud viis aastat ning teise astme kuriteo asjas tehtud kohtuotsuse jõustumisest kolm aastat. Samuti näeb KarS § 82 ette tingimused otsuse täitmise aegumise peatumise kohta. Hetkel kehtiva KarS § 259 puhul on lõige 1 teise astme ja lõige 2 esimese astme kuritegu, KarS § 259¹ puhul on tegemist teise astme kuriteoga. Juhul, kui esinevad artiklis 4 sätestatud raskendavad

asjaolud – kuritegu on toime pandud kuritegeliku ühenduse poolt, tekitatud on raske tervisekahjustus, kasutatud on vägivalda, kannatanu on haavatav isik, sealhulgas alaealine, põhjustatud on isiku surm – siis kehtiva KarS kohaselt on tegemist nii esimese kui ka teise astme kuritegudega. Seetõttu võib hiljem direktiivi ülevõtmisel olla vajalik kuriteokoosseisude, raskendavate asjaolude ning sanktsioonimäärade muutmine.

Eraldi tuleks välja tuua Eesti õiguse erinevus direktiivist. KarS § 81 lg 1 kohaselt aeguvad esimese astme kuriteod kümne aasta ja teise astme kuriteod viie aasta jooksul kuriteo lõpuleviimisest, st Eesti õiguse kohaselt hakkavad kuriteo aegumistähtaeg kulgema kõikide kuritegude puhul kuriteo lõpuleviimisest, mitte teo toimepanemisest nagu näeb ette direktiiv.

Arvestades asjaolu, et aegumist puudutav regulatsioon sisaldub juba mitmes teises EL algatuses, siis arvestades selle teema horisontaalset iseloomu, tuleks tagada regulatsiooni sidusus ja ühetaolisus erinevate EL õigusaktide vahel.

Artikkel 12. Kohtualluvus

Vastavalt artiklile 12 peavad liikmesriigid nägema ette reeglid direktiivis sätestatud kuritegude jurisdiktsiooni või kohtualluvuse osa. Liikmesriigid peavad ette nägema, et jurisdiktsioon kehtib kuritegude osas, mis:

- a) on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil;
- b) on toime pandud tema kodaniku poolt või kui kuriteo toimepanija on kolmanda riigi kodanik, kelle tavapärane elukoht asub tema territooriumil;
- c) on toime pandud juriidilise isiku kasuks ja see juriidiline isik on asutatud tema territooriumil või seoses äritegevusega, mis tervikuna või osaliselt toimub tema territooriumil;
- d) on toime pandud asjaomases liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või lendava õhusõiduki pardal;
- e) põhjustab kuriteo ohvriks langenud kolmandate riikide kodanike liitu sisenemise, liidust läbisõidu või liidus viibimise kõnealuse liikmesriigi territooriumil.

Juhul, kui kuritegu on pandud toime väljaspool liikmesriigi territooriumi, siis ei või liikmesriigid jurisdiktsiooni kitsendada ning tingimusena nõuda, et tegu oleks käsitatav kuriteona selle toimepanemise kohas ning kuriteo toimepanemise asukoha riik on eelnevalt esitanud teabe. Olukorras, kus direktiivis sätestatud kuritegu kuulub mitme liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, siis konsulteerivad liikmesriigid omavahel, sealhulgas vajadusel Eurojusti vahendusel, et määrata kindlaks, milline liikmesriik viib läbi kriminaalmenetluse.

Eesti õiguses on jurisdiktsioon reguleeritud KarS §-des 5-9. Sealhulgas näeb KarS § 5 ette karistusseaduse ajalise kehtivuse, § 6 ruumilise kehtivuse, § 7 isikulise kehtivuse, § 8 kehtivuse teo kohta, mis on suunatud rahvusvaheliselt kaitstud õigushüve vastu ning § 9 kehtivuse Eesti õigushüve vastu suunatud teo kohta. Seega on direktiivis nõutav juba Eesti õigusega kaetud.

Artiklid 13-16. Ennetamine, vahendid, koolitus ja uurimine

Artiklite 13-17 kohaselt peavad liikmesriigid võtma meetmeid, et suurendada inimeste teadlikkust ning seeläbi vähendada ja ennetada direktiivis sätestatud kuritegude toimepanemist. Meetmete näidetena on pakutud välja teabe- ja teadlikkuse tõstmise kampaaniad, uurimis- ja haridusprogrammid. Direktiiv on võimalike võetavate meetmete osas paindlik ning liikmesriigid saavad ise nende üle otsustada. Vajadusel võivad liikmesriigid nende tegevuste läbiviimiseks teha koostööd teiste liikmesriikidega, samuti EL asutuste ja kolmandate riikidega.

Liikmesriigid peavad tagama, et pädevatel asutustel on piisavad vahendid oma ülesannete täitmiseks, sealhulgas töötajad ning rahalised, tehnilised ja tehnoloogilised vahendid.

Liikmesriigid peavad võtma meetmeid ja tagama vahendid, et pädevate asutuste töötajad saaksid korrapäraselt vajalikke koolitusi direktiivis sätestatud kuritegude menetlemise osas.

Kuritegude efektiivseks uurimiseks peavad liikmesriigid tagama, et pädevad asutused saavad rakendada erinevaid uurimistoiminguid, sealhulgas toiminguid, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse ja teiste raskete kuritegude tõkestamiseks.

Käesolevate artiklite rakendamiseks ei ole vajalik õigusaktide muutmine. Asutused tegelevad kuritegude ennetamisega oma pädevuste piires, tehes sealjuures nii riigisisese kui ka rahvusvahelisel tasandil koostööd. Samuti on asutuste ülesanne hinnata oma ülesannete täitmiseks vajalike vahendite piisavust ning viia läbi koolitusi. Kriminaalmenetluse läbiviimine on reguleeritud kriminaalmenetluse seadustikus (KrMS). KrMS § 126² näeb ette jälitusasutuse õigused teha jälitustoiminguid. KrMS § 126² lg 2 annab kuriteokoosseisude loetelu, mille puhul on jälitustoimingute tegemine lubatud ning loetelu hulka kuuluvad muuhulgas ka KarS §-d 259 (Välismaalase ebaseaduslik toimetamine üle Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone) ja 259¹ (Eestis ilma seadusliku aluseta viibimise soodustamine).

Artikkel 17. Andmete kogumine ja statistika

Artikkel 17 paneb liikmesriikidele kohustuse koguda statistilisi andmeid direktiivis sätestatud kuritegude ja nendega seotud kriminaalmenetluste kohta. Statistilised andmed peavad muuhulgas hõlmama kuriteos kannatanute arvu, kohtueelse menetluse kestust, füüsiliste ja juriidiliste isikute arvu, kellele on esitatud süüdistus, sellega seotud prokuratuuri menetlusotsuseid, lõplike kohtuotsuste arvu, süüdimõistatud isikute andmeid ja arvu, määratud karistuste andmeid ja kohtumenetluste kestust.

Eestis on kriminaalstatistika eest vastutav Justiitsministeerium, kes korraldab perioodiliselt andmete kogumist ning kriminaalstatistika avaldamist. Käesoleva artikli rakendamiseks ei ole vajalik muuta õigusakte.

Artiklid 18-21. Rakendussätted

Tegemist on rakendussätetega, mis käsitlevad 2002.a direktiivi ja raamotsuse kehtetuks tunnistamist, direktiivi ülevõtmist ja jõustumist. Direktiiv asendab eelpool nimetatud direktiivi ja raamotsuse. Direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas. Liikmesriigid peavad direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed võtma hiljemalt ühe aasta jooksul arvates direktiivi jõustumisest ning edastama vastuvõetud õigusnormide teksti Euroopa Komisjonile.

5. Kooskõlastamine

Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Riigiprokuratuurile, Eesti Advokatuurile, Tartu Ülikooli õigusteaduskonnale, MTÜ-le Mondo ja Eesti Pagulasabile.

Arvamused laekusid Siseministeeriumilt, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt ja Riigiprokuratuurilt ning nendega on seisukohtade koostamisel arvestatud.

6. Eesti seisukohad ja nende põhjendused

6.1. Toetame eelnõu eesmärki ajakohastada ja tugevdada Euroopa Liidu miinimumnõudeid kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikule sisenemisele, läbisõidule ja viibimisele kaasaaitamise kuriteokoosseisude ja karistuste kohta.

Toetame eelnõu eesmärgi ajakohastada ja tugevdada miinimumnõuded kolmandate riikide kodanikega seotud smugeldamise kuritegude ja karistuste kohta. Ajakohastatud ning täpsustatud miinimumnõuded võimaldaksid liikmesriikide pädevatel asutustel efektiivsemalt tegeleda nimetatud kuritegude ennetamise, tõkestamise ja uurimisega. Praegu on liikmesriikide karistused vastavate kuritegude korral küllatki erinevad: Euroopa Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt on ebaseaduslikule liitu sisenemisele ja liidust läbisõidule kaasaaitamise eest ette nähtud kriminaalkaristuste ülemmäär alates ühest aastast Belgias ja Hispaanias kuni kümne aastani Bulgaarias, Küprosel, Iirimaa ja Sloveenias. Liikmesriikides elamisele kaasaaitamise eest määratavad kriminaalkaristused ulatuvad maksimaalselt ühest aastast Austrias, Belgias, Tšehhis, Eestis ja Hispaanias kuni 15 aastani Küprosel. Kurjategijatel on võimalik kasutada ära liikmesriikide õigussüsteeme, kus karistused on leebemad.

Kohustus näha ette tulemuslikud karistused on ette nähtud ka vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalase ebaseaduslikku toimetamist tõkestavale protokollile.

6.2. Peame oluliseks kõigi direktiivi eelnõus sätestatud kuriteokoosseisude puhul piisava määratletuse, õigusselguse ja proportsionaalsuse tagamist. Eesti ei pea otstarbekaks ning meie eelistus oleks mitte sätestada inimsugeldamise koosseisu määrava elemendina tegevusest rahalise kasu saamine, kuna see suurendab oluliselt tõendamiskoormust kriminaalmenetluses ega arvestaks piisavalt rände poliitilistel eesmärkidel ära kasutamise olukordadega. Liikmesriikidele peab jääma ka paindlikkus otsustada, kas raskendavad asjaolud kirjeldatakse inimsugeldamise kuriteokoosseisu all või võimaldatakse kohaldada teisi olemasolevaid kuriteokoosseise.

Kehtiva direktiivi 2002/90/EÜ ja Eesti KarS § 259 kohaselt on juba karistatav tegu, millega kolmanda riigi kodanikku abistatakse tahtlikult liikmesriigi territooriumile sisenemisel (st ei ole vaja tõendada kasu saamist). Leiame, et eelnõus pakutud uus määratlus, mille kohaselt smugeldamise koosseisu üks määravaid elemente on tegevusest rahalise kasu saamine, suurendaks oluliselt tõenduskoormust kriminaalmenetluses, pikendaks kriminaalmenetluse kestust ega arvesta piisaval määral EL piirijulgeoleku tulevikuväljakutsetega. Rände

instrumentaliseerimise korral ei pruugi kuriteo toimepanija (nt kolmanda riigi piirivalvur) saada rahalist või materiaalset kasu, vaid sisserändajaid kasutatakse poliitilistel põhjustel ära, et Euroopa Liitu destabiliseerida. Pakutud sõnastuses koosseis kitsendatakse meie arvates põhjendamatult algatuse kohaldamisala.

Mõisteid, mida ei ole hetkel tekstis defineeritud (jõhker vägivald, eriti haavatav isik) tuleks kas selgitada või õigusselguse huvides tekstist välja jätta.

Leiame, et raskendavate asjaolude detailse sätestamisega läheb direktiiv hädavajalikest miinimumnõuetest kaugemale ning see võib omakorda negatiivselt mõjutada Eesti karistusõiguse süsteemi ja sealhulgas karistumäärasid erinevate kuritegude lõikes. Seetõttu peame vajalikuks suuremat paindlikkust ja et vastavate teokoosseisude täitmisel saaks kohaldada täiendavalt teisi KarS kuriteokoosseise. Direktiivi eelnõu kohaselt peavad liikmesriigid ette nägema ka karistuse mõistmisel arvesse võetavad täiendavad karistust raskendavad asjaolud. Näeme siin probleemi, kuna täiendavate raskendavate asjaolude sätestamine Eesti õiguses ei mõjutaks mitte ainult käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude eest karistuse mõistmist, vaid ka mistahes muu kuriteo eest. Seetõttu peame siin vajalikuks jätta liikmesriikidele piisav paindlikkus, mis võimaldaks arvestada olemasoleva karistusõiguse süsteemiga.

6.3. Saame põhimõtteliselt toetada ettepanekut kriminaliseerida kolmandate riikide kodanike avalik kihutamine ebaseaduslikule sisenemisele, läbisõidule ja viibimisele. Samas vajab uue kuriteokoosseisu sõnastus selget piiritlemist, et see ei tooks endaga kaasa olulisi riiveid sõna- ja väljendusvabadusele. Karistatavad peavad olema eelkõige süsteemsed üleskutsed ebaseaduslikuks sisenemiseks, samuti sellega seotud hõlbustamistegevuse reklaamimine erinevate sotsiaalmeedia ja muude infokanalite kaudu.

Eesti toetab põhimõtteliselt sellise uue kuriteokoosseisu loomist, et kriminaliseeritud oleks ka kolmandate riikide kodanikele suunatud avalik üleskutse ebaseaduslikuks riiki sisenemiseks, läbisõiduks ja riigis viibimiseks. Samas näeme hetkel direktiivi eelnõu tekstis mitmeid probleeme, kuna selge ei ole täpne kohaldamisala ning pakutud kujul võib see tuua kaasa ülekriminaliseerimise ning riive sõna- ja väljendusvabadusele.

6.4. Eesti ei toeta aegumise tähtaegade reguleerimist eelnõus, kuna see läheb kaugemale kui hädavajalike miinimumnõuete sätestamine ja sellel on mõju tervele kriminaalõiguse süsteemile. Juhul, kui tähtajad sätestatakse, peavad need vastama Eesti olemasolevale karistusõiguse süsteemile.

Direktiiv näeb ette kuritegude aegumistähtajad ning karistuse täitmise aegumistähtajad selleks, et pädevad asutused saaksid teatava ajavahemiku jooksul uurida direktiivis sätestatud kuritegusid, esitada nende eest süüdistus, kohtulikult menetleda ja teha nende kohta piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist lõplik kohtuotsus ning karistus täitmisele pöörata.

Eesti õiguse kohaselt hakkavad kuriteo aegumistähtaeg kulgema kõikide kuritegude puhul kuriteo lõpuleviimisest, mitte teo toimepanemisest nagu näeb ette direktiiv. Seega on aegumise kulgemise lähtepunktiks võetud kuriteo lõpuleviimine kui kuriteo toimepanemise viimane staadium ning Eesti õigus ei ole seetõttu kooskõlas direktiivis aegumistähtaja kulgemise alguse kohta sätestatuga. Samuti on Eesti õiguses sätestatud kuriteo aegumise ning karistuse täitmise

tähtajad lühemad kui direktiivis nõutav ning nende tähtaegade muutmine ja pikendamine direktiivis sätestatud kuritegude puhul ei oleks kooskõlas üldise karistusõiguse süsteemi ning KarS loogikaga.

Seega on direktiivi eelnõuga pakutud aegumise regulatsioon Eesti õiguses problemaatiline. Leiame, et aegumise regulatsioon on ebaselge ning läheb kaugemale, kui hädavajalike miinimumnõuete sätestamine ning peame kriminaalõiguse laienevat harmoneerimist problemaatiliseks. Seetõttu ei toeta Eesti aegumise tähtaegade detailset reguleerimist antud direktiivis ning soovib, et liikmesriikidele jäetaks paindlikkus sätestamiseks need vastavalt siseriiklikule õigusele ja seal sätestatud aegumistähtaegadele. Siiski, juhul, kui tähtajad direktiivis sätestatakse, peaksid need vastama Eesti olemasolevale karistusõiguse süsteemile, sealhulgas KarS sätestatud tähtaegadele, et kehtiv regulatsioon oleks tasakaalus ning mitte luua erisusi käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude jaoks.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kalle Laanet
Minister